

РОЗВИТОК МОЛОКОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ АПК, ЙОГО ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Т. В. Шиманська

Україна, Уманський державний аграрний університет

Milk product consists of a complex production, harvesting and processing of milk and dairy products. Specificity and significance of special milk and products in the food balance sheet, require consideration of the formation of modern approaches to the development of components of milk in the complex.

Важливість молокопродуктової галузі в агропромисловому комплексі України є беззаперечною. На одному боці важелів стоїть трудомісткість молочного скотарства, на іншому – необхідність забезпечення населення молочними продуктами, а переробні підприємства – сировиною.

Молокопродуктовий підкомплекс складається з виробництва, заготівлі, переробки молока та реалізації молочної продукції. Але економічні відносини в системі «виробництво-переробка молока» були складними і раніше, а в сучасних умовах вони ще більше потребують розвитку та вдосконалення.

Специфіка і особлива значимість молока та продуктів його переробки в продовольчому балансі, вимагають врахування їх при формуванні сучасних підходів щодо розвитку складових частин молочного підкомплексу (рис. 1).

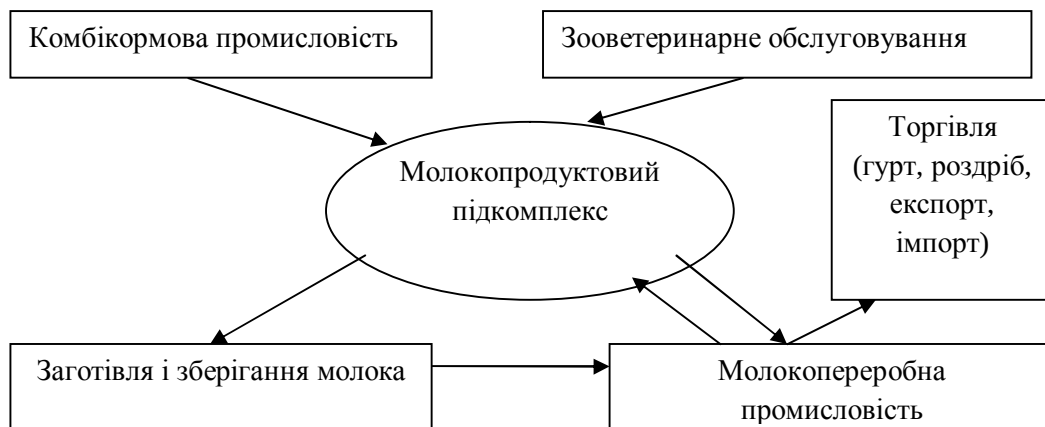

Рис. 1. Структура молокопродуктового підкомплексу

Основними функціональними завданнями цього підкомплексу, які впливають з концепції продовольчої безпеки, треба вважати:

- забезпечення населення молочними продуктами за доступними цінами і в місцях їх проживання;

- гарантія якості і безпеки споживання молока і молокопродуктів;
- збереження і захист навколишнього середовища в зоні сільськогосподарських і переробних підприємств, які постачають на ринок молокопродукцію [1].

Роботу молокопродуктового підкомплексу можна охарактеризувати на основі балансу молока та молочних продуктів по Україні у таблиці 1.

Таблиця 1

Баланс молока та молочних продуктів в Україні, тис. т.

Показник	1995 р.	2000 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.	2008 р. у % до 2007 р.
Виробництво	17274	12658	13287	12262	11761	68,1
Зміна запасів на кінець року	-440	-394	174	-72	-78	108,3
Імпорт	58	50	150	199	234	117,6
Всього ресурсів	17772	13102	13263	12533	12073	96,3
Експорт	1420	1100	950	939	1140	91,0
Витрачено на корм	3723	2203	1326	1141	1038	91,0
Витрати	80	10	7	5	5	100
Фонд споживання	12549	9789	10980	10448	9890	94,7
у розрахунку на 1 особу, кг	243,6	199,1	234,7	224,6	213,8	95,2

За період з 1995-2008 рр. виробництво молока та молочних продуктів в Україні скоротилося на 5513 тис. т., імпорт збільшився на 176 тис. т., експорт зменшився на 280 тис. т. Фонд споживання молока та молочних продуктів на 1 особу у 2008 р. становив 213,8 кг., що на 4,8% менше ніж у 2007 р.

Рівень самозабезпеченості молока та молочними продуктами у 2008 р. становив 107,6% виробництва до внутрішнього споживання на території України.

На сьогодні усі області України поділяють на три групи:

- області, де формуються експортні ресурси транспортабельних молочних продуктів (масла, твердих сирів, молочних консервів тощо) — Чернігівська, Сумська, Житомирська, Волинська, Рівненська, Львівська, Вінницька, Черкаська, Полтавська, Хмельницька, Тернопільська, Кіровоградська;
- області, де обсяг виробництва молока може задовольнити, в основному, лише внутрішні потреби в молоці й молокопродуктах (Чернівецька, Івано-Франківська, Закарпатська, Миколаївська, Херсонська);
- області, які не можуть забезпечити власні потреби в молоці та молокопродуктах (Київська, Донецька, Луганська, Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Одеська та Автономна Республіка Крим). У ці регіони надходить відповідна кількість переважно

транспортабельних молочних продуктів з областей першої групи з тим, щоб забезпечити більш рівномірне споживання їх населенням [3].

Стратегія подальшого розвитку молочного підкомплексу повинна бути скерована на досягнення наступних цілей: покращення санітарно-гігієнічної і оздоровчої якості сировини і молочних продуктів, підвищення конкурентоспроможності і рентабельності молочного сектору, забезпечення зрівноваженого розвитку виробництва молока з урахуванням міжнародних стандартів охорони середовища [1].

Слід чітко уявити основні цілі стратегічного управління стійким розвитком молокопродуктового підкомплексу. Вони зводяться до наступного: виробництво конкурентоспроможної продукції, раціональна організація виробництва, використання внутрішніх резервів, зниження енерго- і матеріалоємності продукції, підвищення ступеню витягання корисних речовин із сировини, ріст ефективності використання ресурсів, забезпечення контролю за всіма видами діяльності, підвищення кваліфікації кадрів, системний і ситуаційний підхід до управління, оптимальне функціонування в рамках навколишнього середовища.

Вирішенню цих завдань в першу чергу повинна сприяти економічна політика держави, направлена на підтримку паритету цін на продукцію сільського господарства і промисловості. Фінансово-кредитна, інвестиційна, бюджетна, податкова і інші складові частини державного регулювання сільськогосподарського виробництва повинні бути направлені на підвищення ефективності діяльності молочного підкомплексу і вдосконалення процесу відтворення в ньому [2].

Отже, головним завданням у молокопродуктовому підкомплексі України є збереження і подальший розвиток створеного науково-виробничого потенціалу. Цей потенціал у безкризових умовах зможе повністю забезпечити потреби країни у молоці та продуктах його переробки на внутрішньому ринку і дасть змогу наростити експортний потенціал країни.

Перелік посилань

1. Васильчак С.В. Виробництво молока та перспективи його розвитку / С.В.Васильчак, О.Р.Жидяк: Науковий вісник НЛТУ України. - № 19.1. – 2009. – С. 99-106.
2. Воробьева И. Л. Функционирование молокопродуктового подкомплекса Курской области в современных условиях / И. Л. Воробьева. - Экономика сельскохозяйственных и перерабатывающих предприятий. - № 8. – 2008. – С.23 - 26
3. Нелеп В. М. Планування на аграрному підприємстві / В.М. Нелеп: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2002. — 280 с.